

Regeringens proposition

1997/98:92

Ändringar i foderlagen, m.m.

Prop.
1997/98:92

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 februari 1998

Lena Hjelm-Wallén

Annika Åhnberg
(Jordbruksdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i lagen (1985:295) om foder.

Genom förslaget utvidgas lagen till att avse allt foder avsett för utfodring av djur, med undantag för hanteringen i enskilda hem av foder avsett för sällskapsdjur. Förbudet att som foder använda djur som självdött eller som avlivats men inte slaktats upp, samt delar av sådana djur och sjukligt förändrade delar av slaktade djur utvidgas, vilket innebär att förbudet skall gälla också foder till pälsdjur. Även förbudet att använda antibiotika eller kemoterapeutiska medel utvidgas genom att också andra läkemedel skall omfattas av förbudet.

Bemyndiganden införs i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om förbud mot eller villkor för olika former av hantering av foder. Föreskrifter eller beslut i enskilda fall skall också kunna meddelas om laboratorier och metoder för foderanalyser.

EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter föreslås få vissa befogenheter vid tillsyn enligt lagen. Det gäller rätt att få tillträde till utrymmen där foder hanteras och att få göra undersökningar och ta prover samt på begäran få upplysningar och handlingar.

Rätten att ta ut avgifter utökas och straffskalan utvidgas till att omfatta fängelse i högst ett år.

I propositionen föreslås också en ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. som innebär att den bestämmelse om överklagande som finns i förordningen till lagen förs över till lagen. Det föreslås dessutom att den nyssnämnda lagen och lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur ändras så att Statens jordbruksverk ges befogenhet att

företräda det allmänna när ett beslut, ursprungligen fattat av bl.a. en veterinär, överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prop. 1997/98:92

Ändringarna i lagarna föreslås träda i kraft den 1 juni 1998 med undantag för utvidgningen av det s.k. kadaverförbudet, vilken ändring först måste anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder.....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder.....	9
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.....	10
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur.....	11
3	Ärendet och dess beredning	12
4	Ändringar i lagen (1985:295) om foder	13
4.1	Lagens omfattning	13
4.2	Användning av självdöda djur m.m. som foder.....	14
4.3	Användning av antibiotika m.m. i foder.....	16
4.4	Hantering av foder	17
4.5	Foderanalyser.....	18
4.6	Tillsyn.....	18
4.7	Rätt till tillträde m.m.....	19
4.8	Avgifter.....	20
4.9	Straffbestämmelse.....	20
5	Ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.	21
6	Ändring i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur.....	22
7	Författningskommentarer	23
7.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder.....	23
7.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.....	26
7.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur.....	27
Bilaga 1	Förteckning över remissinstanserna beträffande lagen (1985:295) om foder.....	29
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna beträffande lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. och lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur.....	29
Bilaga 3	Lagrådsremissens lagförslag	30
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	37
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 februari 1998	39
	Rättsdatablad	40

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1985:295) om foder,
2. lag om ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.,
3. lag om ändring i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1985:295) om foder

dels att 5 och 6 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1, 2, 4 och 8–19 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 3 § skall lyda ”Foders beskaffenhet”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

I denna lag *avses med foder: vara, däri inbegripet vatten, som är avsedd att användas för utfodring av djur,*

fodertillsats: dels berikningsmedel som är avsett att tillföras foder för att förbättra dess näringsvärde, dels annan vara eller ämne som är avsett att tillföras foder för att påverka dess hållbarhet, konsistens, färg, smak eller lukt eller åstadkomma annan bestämd egenskap hos fodret.

Med foder *eller fodertillsats* avses dock inte vara på vilken läkemedelslagen (1992:859) skall tillämpas.

Med foder avses i denna lag vara eller blandning av varor som är avsedd att användas för utfodring av djur. Ämnen som tillförs sådana varor eller blandningar betraktas också som foder. Med vara avses även vatten.

Med foder avses dock inte vara på vilken läkemedelslagen (1992:859) skall tillämpas.

¹ Senaste lydelse 1992:1681 (jfr 1993:1646).

2 §²

Lagen gäller foder och fodertillsatser avsedda för husdjur och andra djur än husdjur, om de hålls i fångenskap.

Lagen gäller inte hanteringen i enskilda hem av foder avsett för sällskapsdjur.

4 §³

Antibiotika eller kemoterapeutiska medel får tillsättas foder endast för att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymptom eller i annat likartat syfte.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om importen, tillverkningen, försäljningen, användningen eller hanteringen i övrigt av foder som innehåller medel som avses i första stycket.

Antibiotika eller kemoterapeutiska medel eller andra läkemedel får tillsättas foder endast för att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymptom eller i annat likartat syfte.

8 §⁴

Om det behövs med hänsyn till människors eller djurs hälsa, kan regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket fall besluta om villkor för eller förbjuda eller uppställa villkor för importen, tillverkningen, försäljningen, användningen eller hanteringen i övrigt av foder eller av ett visst parti av ett foder.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i enskilda bud mot införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning eller hantering i övrigt av foder eller ett visst parti av ett foder.

9 §

Ett foder får inte försälas eller användas

1. om det har en sådan beskaffenhet som inte är tillåten enligt 3 §, eller
2. om det har tillförts någon vara eller ämne i strid mot 4 eller 5 §.

Foder får inte säljas eller på annat sätt överlätas eller användas

2. om det har tillförts någon vara eller något ämne i strid mot denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

10 §

En vara får inte försälas som fodertillsats, om den inte får användas enligt 4 eller 5 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i enskilda

² Senaste lydelse 1992:1681 (jfr 1993:1646).

³ Senaste lydelse 1992:1681 (jfr 1993:1646).

⁴ Senaste lydelse 1991:400.

fall besluta om villkor för laboratorier för foderanalyser och metoder för sådana analyser.

Prop. 1997/98:92

11 §

Den som förvärvat vara för vilken *skyldighet att lämna uppgift enligt 6 § 3* inte fullgjorts får inte sälja varan *vidare* utan att *uppgiftsskyldigheten* fullgörs.

Den som förvärvat *en* vara för vilken *upplysningsskyldighet enligt föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av denna lag* inte fullgjorts, får inte sälja *eller på annat sätt överlåta* varan utan att *upplysningsskyldigheten* fullgörs.

12 §⁵

Jordbruksverket utövar tillsynen över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter. Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelsen att utöva viss tillsyn *inom länet*. Jordbruksverket får också överlåta åt andra myndigheter än länsstyrelsen att utöva tillsyn. Om tillsyn överlåts, skall vad som sägs om tillsynsmyndighet i lagen gälla även den myndighet till vilken tillsyn överlåtit.

Jordbruksverket utövar tillsynen över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter *eller beslut*. Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelsen att utöva viss tillsyn. Jordbruksverket får också överlåta åt andra myndigheter än länsstyrelsen att utöva tillsyn. Om tillsyn överlåts, skall vad som sägs om tillsynsmyndighet i lagen gälla även den myndighet till vilken tillsyn överlåtit.

13 §

För tillsynen har tillsynsmyndigheten rätt att *komma in i* lokaler eller andra utrymmen där foder och *fodertillsatser* hanteras och får där göra undersökningar och ta prover. Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

För tillsynen har tillsynsmyndigheten rätt att *få tillträde till områden*, lokaler eller andra utrymmen där foder hanteras och får där göra undersökningar och ta prover. Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

14 §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter *eller beslut* som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

⁵ Senaste lydelse 1992:1681 (jfr 1993:1646).

I beslut om föreläggande eller förbud kan tillsynsmyndigheten sätta ut vite.

Underlåter någon att vidta en åtgärd som åligger honom enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen eller enligt tillsynsmyndighetens föreläggande, får myndigheten förordna om rättelse på hans bekostnad.

Underlåter någon att vidta en åtgärd som åligger honom enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen eller enligt tillsynsmyndighetens föreläggande, får myndigheten förordna om rättelse på hans bekostnad.

15 §⁶

Tillsynsmyndigheten får ta hand om foder och fodertillsatser som uppenbart är avsedda att försälgas eller användas i strid med 3 a § första stycket eller 9–11 §. Tillsynsmyndigheten får vidare ta hand om foder och fodertillsatser som avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 14 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Har ett foder eller en fodertillsats tagits om hand, får ägaren under tillsynsmyndighetens kontroll göra varan duglig till utfodring eller använda den för något annat lovligt ändamål. I annat fall skall varan förstöras genom tillsynsmyndighetens försorg på ägarens bekostnad.

Tillsynsmyndigheten får ta hand om foder som uppenbart är avsett att säljas eller på annat sätt överlåtas eller användas i strid med 3 a § första stycket eller 9 eller 11 §. Tillsynsmyndigheten får vidare ta hand om foder som avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 14 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Har foder tagits om hand, får ägaren under tillsynsmyndighetens kontroll göra varan duglig till utfodring eller använda den för något annat lovligt ändamål. I annat fall skall varan förstöras genom tillsynsmyndighetens försorg på ägarens bekostnad.

16 §⁷

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att särskilda avgifter får tas ut för kontroll som utövas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att avgifter får tas ut i ärenden som rör frågor som avses i 8 eller 10 § samt för tillsyn som utövas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut.

17 §⁸

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 3 a § första stycket, 4 § första stycket, 5 eller 9–11 §,

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 3 a § första stycket, 4, 7, 9 eller 11 §,

⁶ Senaste lydelse 1992:1681 (jfr 1993:1646).

⁷ Senaste lydelse 1991:400.

⁸ Senaste lydelse 1992:1681 (jfr 1993:1646).

2. bryter mot en föreskrift som meddelats med stöd av 4 § *andra stycket* eller 6 §,

3. åsidosätter förbud eller villkor som meddelats med stöd av 4 § *andra stycket* eller 8 §, eller

4. underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 13 § första stycket andra meningen.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt vitesföreläggande eller vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Ansvar enligt första stycket inträder inte om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken eller enligt lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

18 §

Foder *och fodertillsatser* som varit föremål för brott enligt denna lag eller värdet av sådana varor samt utbyte av sådant brott skall förklaras förverkade, om det inte är uppenbart oskäligt.

19 §⁹

Beslut av Jordbruksverket i ärende som avses i 3 a § *tredje stycket*, 13 § första stycket, 14 eller 15 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Föreskrifter om överklagande av beslut av Jordbruksverket med stöd av ett bemyndigande enligt 4, 6 och 8 §§ meddelas av regeringen.

Beslut av länsstyrelsen eller av annan myndighet till vilken Jordbruksverket överlåtit att utöva tillsyn får överklagas hos Jordbruksverket. Jordbruksverkets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 1998.

2. Beslut om tillstånd, undantag eller godkännande som har meddelats med stöd av äldre bestämmelser får återkallas, om beslutet är oförenligt med lagen i dess nya lydelse.

⁹ Senaste lydelse 1995:59.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder

Härigenom föreskrivs att 3 a § lagen (1985:295) om foder¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Som foder till andra djur än pälsdjur får inte användas djur som självdött eller som avlivats men inte slaktats upp. Detsamma gäller delar av sådana djur och sjukligt förändrade delar av slaktade djur. Vad som sägs om foder gäller också fodermjöl och annan vara som framställts av sådana djur eller djurdelar.

Första stycket gäller inte fisk som används som foder eller foder som har framställts av fisk.

Om det finns särskilda skäl, får Jordbruksverket i det enskilda fallet medge undantag från första stycket när det gäller foder till djur i djurparker och liknande anläggningar.

Föreslagen lydelse

3 a §²

Som foder får inte användas

1. djur som självdött,
2. djur som avlivats, om de inte har slaktats upp och därefter veterinärbesiktigats,
3. delar av djur som avses i 1 eller 2,
4. sjukligt förändrade delar av slaktade djur, eller
5. fodermjöl eller annan vara som framställts av djur eller djurdelar som avses i 1–4.

Första stycket gäller inte fisk som används som foder eller foder som har framställts av fisk eller foder som är avsett för utfodring av kräldjur eller groddjur.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. Beslut om undantag som har meddelats med stöd av äldre bestämmelser får återkallas om beslutet är oförenligt med lagen i dess nya lydelse.

¹ Jfr rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 109, 26.4.1983, s. 8, Celex 383L0189, ändrat senast genom kommissionens beslut 96/139/EG, EGT nr L 32, 10.2.1996, s. 31 (Celex 396D0139).

² Senaste lydelse 1992:1681 (jfr 1993:1646).

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. skall införas en ny bestämmelse, 8 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Om beslut enligt lagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter har meddelats av en sådan organisation eller sammanslutning som avses i 1 § eller av ett sådant slakteri som avses i 5 § andra stycket, får beslutet överklagas hos Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Jordbruksverket skall därvid vara den enskildes motpart även då organisation, sammanslutning eller slakteri först beslutat i saken.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 1998.
 2. För beslut som meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Beslut av länsstyrelsen eller av veterinär får överklagas hos Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. *När veterinär först beslutat i saken, skall Jordbruksverket föra det allmännas talan vid allmän förvaltningsdomstol.*

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som har meddelats enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 1998.

2. För beslut som meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

¹ Senaste lydelse 1995:56.

3 Ärendet och dess beredning

Lagen (1985:295) om foder trädde i kraft den 1 januari 1986. Den har därefter ändrats tre gånger, senast år 1992. Motivet till den ändringen var framförallt EES-avtalet som förutsatte att stora delar av EG:s bestämmelser på djurfoderområdet införlivades i svensk lagstiftning. EG:s bestämmelser genomgår emellertid en ständig utveckling. Huvuddelen av de ändringar som nu föreslås i foderlagen är ändringar som behövs för att nyligen antagna bestämmelser i EG:s författningar skall kunna genomföras i svensk lagstiftning.

Statens jordbruksverk har i en framställning till Jordbruksdepartementet om en översyn av foderlagen redovisat de ändringar som är nödvändiga. Mot bakgrund av den framställningen har det inom Jordbruksdepartementet utarbetats en departementspromemoria, Ds 1997:44 Förslag till ändringar i foderlagen.

Mot bakgrund av reformen om tvåpartsprocess som föranlett ändringar i förvaltningsprocesslagen (1971:291) har Jordbruksverket i en skrivelse till Jordbruksdepartementet hemställt om ändring i förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m. och i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur.

Förslagen i departementspromemorian respektive Jordbruksverkets skrivelse har remissbehandlats. Förteckningar över remissinstanserna finns i bilagorna 1 och 2. En sammanställning av remissyttrandena finns i Jordbruksdepartementet (dnr Jo97/1875 och dnr Jo96/3768).

Förslaget i 3 a § foderlagen har såsom teknisk föreskrift överlämnats till Kommerskollegium för anmälan till kommissionen enligt rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter. Enligt direktivet får den tekniska föreskriften inte beslutas förrän tre månader har förflutit från det att kommissionen mottog anmälan. Om kommissionen eller en annan medlemsstat avger ett detaljerat utlåtande förlängs denna period med som huvudregel ytterligare tre månader.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 15 januari 1998 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 3*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*.

Lagrådet har haft synpunkter på utformningen av 3 a § foderlagen och ikraftträdandebestämmelserna till den lagen. Regeringen har anslutit sig till Lagrådets förslag. Dessutom har några redaktionella ändringar gjorts i de remitterade lagförslagen. Regeringen återkommer till Lagrådets synpunkter i författningskommentarerna till foderlagen.

4.1 Lagens omfattning

Regeringens förslag: Lagen skall gälla foder avsett för utfodring av djur. Med foder skall avses varje vara, däri inbegripet vatten, eller blandning av varor som är avsedd att användas för utfodring av djur. Ämnen som tillförs sådana varor eller blandningar skall också betraktas som foder.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har inte någon erinran mot förslaget. Svenska Mjolkproducenternas Riksförening föreslår att lagen inte skall omfatta grovfoder och vallfoder som säljs mellan gårdar.

Skälen för regeringens förslag: Genom rådets direktiv 92/88/EEG av den 26 oktober 1992 om ändring av rådets direktiv 74/63/EEG om främmande ämnen och produkter i djurfoder infördes bestämmelsen att med djur skall avses även djur som lever i vilt tillstånd, men som stödutfodras. Detta innebär att EG-författningarna, till skillnad mot den svenska lagen, omfattar foder till alla djur som utfodras. För att möjliggöra ett fullständigt genomförande av EG:s direktiv på området måste därför den svenska lagen utvidgas i överensstämmelse med EG:s bestämmelser. Svenska Mjolkproducenternas Riksförening har i sitt remissyttrande föreslagit att lagen inte längre skall omfatta grovfoder och vallfoder som försäljs mellan gårdar. Inte minst den s.k. BSE-krisen har emellertid visat på fodrets betydelse också för det slutliga livsmedlet. Regeringen anser det därför inte lämpligt att på förslaget sätt begränsa lagens tillämpningsområde. Tvärtom måste det anses vara av vikt att allt foder, utom foder i enskilda hem avsett för sällskapsdjur, omfattas av lagen.

Genom rådets direktiv 96/51/EG av den 23 juli 1996 om ändring av rådets direktiv 70/524/EEG om fodertillsatser har det skett en ändring av definitionen av begreppet fodertillsats och ändringar i bestämmelserna om hur vissa tillsatser får ges till djuren. EG:s bestämmelser förändras i riktning mot att fodertillsatser innefattas i begreppet foder och ytterligare ändringar av tillsatsbegreppet kan förutses inom en nära framtid. Bland annat pågår en omvärdering av i vilken omfattning fodertillsatser skall få användas som sådana för utfodring av djur. För att undvika krav på ytterligare lagändringar i en nära framtid på grund av en ändrad tillsatsdefinition i EG:s bestämmelser, anser regeringen att det är lämpligt att med det allmänna begreppet foder även avse fodertillsatser. Regeringen föreslår därför att en sådan ändring görs i lagen.

Regeringens förslag: Som foder får inte användas djur, eller delar av sådana djur, som självdött eller som avlivats men inte slaktats upp och inte heller fodermjöl eller annan vara som framställts av sådana djur eller djurdelar. Detsamma gäller sjukligt förändrade delar av slaktade djur. Från förbudet undantas, förutom foder som utgörs av eller har framställts av fisk, foder avsett för utfodring av kräl- eller groddjur.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker eller har inte någon erinran mot förslaget. Flera remissinstanser är dock negativa till förslaget. Lantbrukarnas Riksförbund och Slakteriförbundet anser att pälsdjur inte skall omfattas av förbudet medan Statens livsmedelsverk, Länsstyrelsen i Östergötland och Svenska Djurparksföreningen anser att undantag från förbudet även fortsättningsvis skall kunna medges för djur i djurparker och liknande anläggningar. Svenska Naturskyddsföreningen föreslår att förbudet endast skall gälla för djur i fångenskap och att undantag efter särskild prövning skall kunna medges för t.ex. utfodring av örnar eller annan från naturvårdssynpunkt angelägen stödutfodring av rovdjur. Jordbruksverket föreslår att förbudet inte skall gälla foder som är avsett för utfodring av kräl- eller groddjur. Verket föreslår däremot att kadaverförbudet skall utsträckas till att också avse försäljning och hantering av foder som innehåller självdöda djur m.m. Statens veterinärmedicinska anstalt påpekar att risken för spridning av spongiforma encefalopatier (TSE) inte utesluts i och med förbudet mot användning av icke uppslaktade djur. Det väsentliga är enligt anstalten att allt potentiellt riskmaterial undantas från foderhanteringen. Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Svenska Lantmännens Riksförbund anser att begreppet ”slaktas upp” behöver förtydligas.

Skälen för regeringens förslag: Skälet till att det s.k. kadaverförbudet infördes i foderlagen var huvudsakligen av etisk natur. Det ansågs inte etiskt försvarbart att använda självdöda djur och sjukligt förändrade djurdelar i foder till djur. Undantag gjordes emellertid för pälsdjur, såsom mink och räva, för vilka den etiska aspekten inte vägde lika tungt. Enligt Fördraget om Sveriges anslutning till Europeiska unionen gäller övergångsbestämmelser bl.a. i frågor som rör djurfoder. Övergångsbestämmelserna innebär, beträffande användning av självdöda djur m.m. som foder, att Sverige t.o.m. den 31 december 1997 får behålla den lagstiftning som gällde vid anslutningen. Vidare gäller att senast den angivna dagen skall beslut fattas, enligt förfarande som anges i rådets direktiv 77/101/EEG av den 23 november 1976 om marknadsföring av foderråvaror, om den ansökan om anpassning som Sverige lämnat. Denna ansökan skall åtföljas av en utförlig vetenskaplig redogörelse för motiven för ansökan. Den 5 juni 1997 beslutade regeringen att bl.a. ansöka om anpassning av EG:s bestämmelser med innebörden att högriskmaterial, som detta definieras i rådets direktiv 90/667/EEG av den 27 november 1990 om fastställande av veterinära bestämmelser om bortskaffande och bear-

betning av animaliskt avfall och dess utsläppande på marknaden samt om förhindrande av sjukdomsalstrande organismer i foder av animaliskt ursprung samt om ändring av direktiv 90/425/EEG, inte skall tillåtas för användning i foder inom EU. Ett av de skäl som Sverige åberopar för detta förbud är riskerna för överföring av spongiforma encefalopatier från foderråvaror som tillverkats av sådant animaliskt avfall. Misstankarna om att fall av Creutzfeldt-Jakobs sjukdom har förorsakats av köttvaror från nötkreatur som varit smittade av den bovina formen av TSE – BSE – ledde till att kommissionen den 30 juli 1997 antog ett beslut om ett totalt förbud mot användning av s.k. specificerat riskmaterial från nötkreatur, får och getter.

Intresset hos allmänheten för djurskydds- och djurhälsofrågor har ökat och är i dag mycket stort. I detta sammanhang sätts ofta frågor om djurhållningen i centrum. Inte minst tilldrar sig etiken i djurhållningen stort intresse. Från etiskt perspektiv görs normalt ingen skillnad mellan djurslagen. Redan från början har de etiska aspekterna betonats i diskussioner om det s.k. kadaverförbudet. I dag måste den aspekten anses ha samma tyngd oavsett djurslag. Det viktiga i detta sammanhang är alltså inte vilket djurslag som utfodras med kadaver, utan det är själva hanteringen med självdöda eller icke uppslaktade djur som ifrågasätts. Dessutom kan risken för överföring av spongiforma encefalopatier i sig motivera förbud mot användning av självdöda djur m.m. vid utfodring av mink, då det är känt att detta djurslag kan drabbas av en variant av sådana encefalopatier (TME). En utvidgning av kadaverförbudet till att omfatta även pälsdjur skulle inte heller i väsentlig omfattning påverka pälsdjurnäringen, då kadaver numera knappast alls används som foder till pälsdjur i Sverige. Regeringen föreslår därför att kadaverförbudet i fortsättningen skall omfatta foder till alla djur som utfodras. Det bör inte heller längre vara möjligt för Jordbruksverket att medge undantag från förbudet i fråga om foder till djur i djurparker och liknande anläggningar.

Av remissinstansernas yttranden framgår att utfodring med hela djurkroppar närmast är en förutsättning för vintertida stödutfodring av vissa utrotningshotade vilda djur, som t.ex. havsörn. Vidare finns det ett starkt önskemål från djurparker som håller olika köttätande djur att även i fortsättningen kunna utfodra dessa med hela djurkroppar.

Regeringen anser att behovet av hela djurkroppar för utfodringsändamål kan tillgodoses genom att de djur som av olika skäl – i de flesta fall djurskyddsskäl – avlivas i omedelbar närhet av uppfödningens anläggningen och därefter efter uppslaktning godkänns vid en besiktning i en särskild sanitetsslaktanläggning används i detta syfte. Djurkroppar som vid en sådan besiktning befinns vara säkra bl.a. från smittskyddssynpunkt kategoriseras som lågriskavfall och omfattas inte av kadaverförbudet och kan då i enlighet med Jordbruksverkets föreskrifter användas för t.ex. stödutfodring av vilt. Regeringen bedömer att tillgången på sådant lågriskmaterial är tillräckligt stor för att tillgodose efterfrågan.

Jordbruksverket har i sitt remissyttrande påpekat att kräl- och groddjur endast accepterar levande eller just avlivad föda. En förutsättning för att kunna hålla dessa djur i fångenskap är följaktligen att foder som ges till djuren undantas från det s.k. kadaverförbudet. Regeringen föreslår därför att ett sådant undantag införs i lagen.

Förslaget innebär en ändring av en teknisk föreskrift. Av rådets direktiv 83/189/EEG följer att sådana föreskrifter inte får beslutas utan att dessförinnan ha anmälts till kommissionen. Kommissionen och de andra medlemsstaterna har därefter tre månader på sig att lämna reaktioner på förslaget i form av kommentarer eller detaljerade utlåtanden. Ett detaljerat utlåtande får till följd att den period som måste förflyta innan föreskriften får antas förlängs med som huvudregel ytterligare tre månader. Det sagda innebär att ändringen i 3 a § inte kan behandlas av riksdagen förrän i direktivet föreskriven tid har förflutit. På grund av det anförda föreslås att bestämmelsen skall träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Någon anledning att avvakta med behandlingen av övriga delar av förslaget finns inte.

4.3 Användning av antibiotika m.m. i foder

Regeringens förslag: Antibiotika, kemoterapeutiska medel eller andra läkemedel får tillsättas foder endast för att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymptom eller i annat likartat syfte.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna är positiva till eller har inte någon erinran mot förslaget. Lantbrukarnas Riksförbund stöder principen men tillägger att gränsdragningsproblem kan uppkomma mellan vitamintillsatser som nödvändiga näringsämnen och högdostillsatser för förebyggande av sjukdom. Svenska Mjolkproducenternas Riksförening påpekar att gränsen mellan förhöjd dagsgiva och medicinsk behandling är diffus.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om foder som innehåller läkemedel finns i rådets direktiv 90/167/EEG av den 26 mars 1990 om fastställande av villkor för framställning, utsläppande på marknaden och användning av foderläkemedel inom gemenskapen. Bestämmelserna i direktivet omfattar alla slags läkemedel varför en lagändring är nödvändig för att detta direktiv skall kunna införlivas i sin helhet. Foderlagens antibiotikaregel föreslås följaktligen vidgad till att gälla även andra läkemedel än antibiotika och kemoterapeutiska medel. Till sådana andra veterinärmedicinska läkemedel hör bl.a. kombinationspreparat av vitamin E och selen i hög koncentration som är avsedda att blandas i foder. Lantbrukarnas Riksförbund och Svenska Mjolkproducenternas Riksförening har ifrågasatt förslaget att genom lagen om foder reglera, förutom antibiotika och kemoterapeutiska medel, även användningen av andra läkemedel i foder, eftersom man befarar att gränsdragningsproblem kan uppkomma och att vissa foderprodukter innehållande t.ex. selen och E-vitamin kommer att förbjudas för inblandning i foder. De aktuella foderprodukterna omfattas emellertid inte av ändringen. Lagens ändrade omfattning har bara avseende på den kategori av t.ex. vitamin- och spårämnesprodukter som definieras som läkemedel. Enligt regeringens mening bör den föreslagna ändringen inte medföra några gränsdragningsproblem.

Regeringens förslag: Ett foder får inte säljas eller på annat sätt överlåtas eller användas om det har tillförts någon vara eller något ämne i strid mot foderlagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Detsamma gäller för varor som förvärvats utan att föreskriven upplysningsskyldighet har fullgjorts.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om förbud mot eller villkor för olika former av hantering av foder eller av ett visst parti av ett foder.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte någon erinran mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Foder får enligt nuvarande lag inte säljas eller användas under vissa förutsättningar. Så är t.ex. fallet om fodret kan antas vara skadligt eller annars otjänligt för djuret, göra ett framtida livsmedel skadligt eller otjänligt som människoföda eller utgöra en hälso- eller miljörisk vid hanteringen. Även om lagen ställer upp förbud mot försäljning eller användning av foder under vissa förutsättningar finns emellertid alltid risk för att fodret ändå byter ägare genom någon annan form av överlåtelse. För att undvika detta och för att förhindra att lagen kringgås föreslår regeringen att förbudet utvidgas till att avse alla former av överlåtelse.

EG:s direktiv på foderområdet, som t.ex. rådets direktiv 95/69/EG av den 22 december 1995 om villkor och föreskrifter för godkännande och registrering av vissa anläggningar och mellanhänder inom fodersektorn och om ändring av direktiven 70/524/EEG, 74/63/EEG, 79/373/EEG och 82/471/EEG och rådets direktiv 96/25/EG av den 29 april 1996 om avyttring av foderråvaror, med ändring av direktiven 70/524/EEG, 74/63/EEG, 82/471/EEG och 93/74/EEG, och med upphävande av direktiv 77/101/EEG förutsätter för genomförande i nationell lagstiftning att förbud mot eller villkor för olika former av hantering av foder kan meddelas. Bl.a. krävs i vissa fall tillstånd för hanteringen och att den anläggning som används har godkänts av en myndighet. Syftet med EG:s bestämmelser är inte alltid att skydda människors och djurs hälsa utan bestämmelserna kan t.ex. vara avsedda att skydda miljön. EG:s foderdirektiv liksom förutsättningarna för foderhanteringen i övrigt ändras kontinuerligt, varför nationella regler enkelt bör kunna anpassas utan alltför lång tidsutdräkt. Mot bakgrund av detta anser regeringen att det, i överensstämmelse med departementspromemorians förslag, i lagen bör införas ett generellt och heltäckande bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om förbud mot eller villkor för införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning eller hantering i övrigt av foder eller av ett visst parti av foder. I och med detta bemyndigande kan lagens tidigare mer preciserade bemyndiganden avvaras.

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om villkor för laboratorier och metoder för foderanalyser.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har inte någon erinran mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med de bestämmelser som anges i rådets direktiv 95/53/EG av den 25 oktober 1995 om fastställande av principerna för organisationen av officiell kontroll på djurfoderområdet är bl.a. att bidra till att förebygga riskerna för djurs och människors hälsa och för miljön samt att skydda konsumenternas intressen. En förutsättning för ett effektivt kontrollarbete är rättvisande och jämförbara analysmetoder. Enligt direktivet skall laboratorier och metoder för foderanalyser godkännas i EU:s medlemsstater. Detta förutsätter nationellt författningsstöd. Även i övrigt måste villkor kunna ställas upp i nationell lagstiftning för sådana laboratorier och analyser. För att möjliggöra ett effektivt genomförande av direktivet bör ett bemyndigande för sådana bestämmelser införas i lagen.

4.6 Tillsyn

Regeringens förslag: Tillsyn enligt lagen utvidgas till att omfatta också efterlevnaden av beslut i enskilda fall om förbud mot eller villkor för införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning eller hantering i övrigt av foder eller av ett visst parti av ett foder. Tillsynsreglerna skall också gälla beslut i enskilda fall om laboratorier och metoder för foderanalyser. Rätten för en tillsynsmyndighet att meddela förelägganden utvidgas på motsvarande sätt.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har någon erinran mot förslaget. Jordbruksverket framför att det är av vikt att tillsynen genomförs på ett enhetligt sätt i de olika länen och att verket i egenskap av tillsynsmyndighet kan meddela föreskrifter om samordning av tillsynens omfattning och utformning. Jordbruksverket föreslår därför en bestämmelse med denna innebörd.

Skälen för regeringens förslag: Lagen ger möjlighet att meddela beslut i enskilda fall. Sådana beslut förutsätter inte att föreskrifter har meddelats. Besluten kan gälla förelägganden om t.ex. förändrade tillverkningsmetoder eller begränsningar vad beträffar användningen av vissa råvaror. Besluten är ofta till sin karaktär sådana att det är av stor vikt att de efterlevs, t.ex. från smittskyddssynpunkt. Regeringen anser därför i

enlighet med departementspromemorians förslag att tillsynsansvaret bör omfatta också efterlevnaden av beslut meddelade i enskilda fall. I överensstämmelse härmed och för att göra besluten effektiva föreslår regeringen att tillsynsmyndighetens rätt att meddela förelägganden och förbud också utvidgas till att avse säkerställande av efterlevnaden av beslut i enskilda fall. Jordbruksverket har i sitt remissyttrande föreslagit att verket skall ges befogenhet att meddela föreskrifter om tillsynen över efterlevnaden av lagen och med stöd av lagen meddelade föreskrifter. Enligt lagen skall tillsynen utövas av Jordbruksverket, som i sin tur får överlåta till länsstyrelse eller andra myndigheter att utöva viss tillsyn. Regeringen anser liksom Jordbruksverket att en enhetlig tillsyn är av stor betydelse. Självfallet är också en väl fungerande tillsyn ett viktigt led för att åstadkomma en god efterlevnad av lagen. Med hänsyn till att Jordbruksverket har huvudansvaret för tillsynen och att verket själv väljer i vad mån tillsynsansvar skall överföras på länsstyrelserna anser regeringen emellertid att eventuella skillnader i länsstyrelsens tillsyn kan rättas till genom informella kontakter och genom tydliga föreskrifter i sakfrågorna. Regeringen kan därför inte för närvarande se något egentligt behov av efterfrågat bemyndigande.

4.7 Rätt till tillträde m.m.

Regeringens förslag: På samma sätt som tillsynsmyndigheterna skall EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter ha rätt till tillträde till utrymmen där foder hanteras och där få göra undersökningar och ta prover. De ges också rätt att på begäran få upplysningar och handlingar.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har någon erinran mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Genom Sveriges medlemskap i EU har gemenskapens institutioner skyldighet att bl.a. kontrollera Sveriges efterlevnad av gemenskapslagstiftningen. Detta sker bl.a. genom inspektioner på plats utförda främst av EG-kommissionens tjänstemän och av medföljande experter. Bestämmelser om sådana inspektioner finns i artikel 15 i rådets direktiv 95/53/EG av den 25 oktober 1995 om fastställande av principerna för organisationen av officiell kontroll på djurfoderområdet. För att möjliggöra inspektionerna krävs det att sådana tjänstemän och experter har rätt till tillträde till lokaler och andra utrymmen där foder hanteras och att de där får göra undersökningar och ta prover. De behöver dessutom ha rätt att få upplysningar och få ta del av handlingar. För att genomföra direktivet bör det i lagen införas en bestämmelse om sådan tillträdesrätt och rätt till upplysningar och handlingar.

Regeringens förslag: Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att avgifter får tas ut i ärenden som rör förbud mot eller villkor för införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning eller hantering i övrigt av foder eller av ett visst parti av foder. Vidare får avgifter tas ut vid beslut om laboratorier för foderanalyser och om analysmetoder samt för tillsyn som utövas enligt foderlagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte någon erinran mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Av rådets direktiv 95/69/EG av den 22 december 1995 om villkor och föreskrifter för godkännande och registrering av vissa anläggningar och mellanhänder inom fodersektorn och om ändring av direktiven 70/524/EEG, 74/63/EEG, 79/373/EEG och 82/471/EEG framgår att vissa fodertillverkare, även på gårdsnivå för eget bruk, och vissa s.k. mellanhänder skall godkännas eller registreras innan den aktuella foderhanteringen får ske. Av direktivet framgår vidare att avgiftsnivåerna för godkännande av anläggningarna och deras mellanhänder skall fastställas inom gemenskapen. För att förvissa sig om att de krav efterlevs som ligger till grund för godkännandet eller registreringen skall medlemsstaterna enligt direktivet genomföra lämpliga kontroller vid anläggningarna eller hos mellanhänderna. För att en sådan kontroll skall kunna genomföras i rimlig omfattning även på gårdsnivå krävs möjlighet att ta ut avgifter.

Av rådets direktiv 96/51/EG av den 23 juli 1996 om ändring av rådets direktiv 70/524/EEG om fodertillsatser framgår vidare att en avgift för granskning av dokumentation kan tas ut av en medlemsstat när denna fungerar som rapportör och att det är lämpligt att harmonisera nivåerna på dessa avgifter. Även för sådana avgifter saknas stöd i den nuvarande lagen. Mot bakgrund härav föreslår regeringen att det i lagen införs ett bemyndigande att föreskriva om avgifter i ärenden enligt lagen.

4.9 Straffbestämmelse

Regeringens förslag: Straffskalan utvidgas så att det för brott mot lagen eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen förutom böter också kan följa fängelse i högst ett år.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inte någon erinran mot förslaget, utom Hovrätten för övre Norrland som anser att förslaget inger betänkligheter. Om det finns ett verkligt behov av en

vidgning av straffskalan bör det enligt hovrätten formuleras en brottsbeskrivning som får ingå i ett straffstadgande i brottsbalken eller i foderlagen.

Skälen för regeringens förslag: I lagen finns en straffbestämmelse som innebär att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot vissa uppräknade bestämmelser i lagen eller mot föreskrifter meddelade med stöd av lagen eller som åsidosätter förbud eller villkor enligt lagen eller som underlåter att tillhandahålla upplysningar eller handlingar på begäran av en tillsynsmyndighet döms till böter. För de flesta fall av överträdelse av dessa bestämmelser framstår böter som den mest adekvata påföljden. Det finns således ingen anledning att utvidga straffskalan i syfte att åstadkomma en allmänt strängare bedömning av brott mot lagen. Lagen innehåller emellertid en rad bestämmelser som är av stor betydelse inte bara för djuren och djurhållningen, utan även för miljön och inte minst för alla konsumenter av animaliska livsmedel. Mot bakgrund bl.a. av den s.k. BSE-krisen och larmen om antibiotikaresistens har det under senare år kommit att framstå som allt mer klart att bestämmelserna om beredning av innehållet i foder till djur kan ha utomordentligt stor betydelse, inte bara för djuren och djurhållningen, utan också för konsumenterna av animaliska produkter och för miljön. Således kan t.ex. överträdelser av förbudet mot att använda självdöda eller avlivade men inte uppslaktade djur eller sjukligt förändrade delar av uppslaktade djur som foder liksom överträdelser av det s.k. antibiotikaförbudet innebära direkta risker för människors och djurs hälsa. För fall där någon genom att bryta mot lagen utsätter människor, djur eller miljön för sådana risker eller bryter mot lagen yrkesmässigt och i stor skala framstår den nuvarande straffskalan som otillräcklig. Visserligen kan i en del av dessa fall bestämmelserna i brottsbalken om spridande av gift eller smitta eller miljöbrott vara tillämpliga. Dessa bestämmelser, som har en väsentlig högre straffskala, skall i så fall tillämpas före straffbestämmelsen i lagen om foder. Det kan emellertid inte uteslutas att det kan finnas fall där enbart lagen om foder är tillämplig och som avser sådana allvarliga gärningar som nyss sagts. Med hänsyn härtill föreslår regeringen att straffskalan utvidgas till att också omfatta fängelse i högst ett år. Ändringarna av straffbestämmelsen torde inte medföra någon ökad kostnad för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Hovrätten för övre Norrland har i sitt remissyttrande föreslagit att en brottsbeskrivning formuleras som får ingå i ett straffstadgande i brottsbalken eller i foderlagen. Den föreslagna bestämmelsen har emellertid utformats på för specialstraffrättsliga regler traditionellt sätt. Regeringen ser ingen orsak att i förevarande lag avvika från den brukliga utformningen.

5 Ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.

Prop. 1997/98:92

Regeringens förslag: Beslut enligt lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen som har fattats av en organisation eller sammanslutning som utövar kontroll av husdjur och andra djur eller av ett slakteri får överklagas hos Jordbruksverket. Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Jordbruksverket skall även då en organisation eller sammanslutning eller ett slakteri först beslutat i saken vara den enskildes motpart vid dennes överklagande till allmän förvaltningsdomstol.

Jordbruksverkets förslag: Förslaget överensstämmer i princip med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inte någon erinran mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: För närvarande finns en bestämmelse om rätt att överklaga beslut enligt lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. i förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m. Med hänsyn till bestämmelsens karaktär anser emellertid regeringen att bestämmelsen lämpligen bör föras in i lagen.

Regeringen får enligt lagen om kontroll av husdjur m.m. överlämna vissa förvaltningsuppgifter till slakterier och organisationer eller andra sammanslutningar. Deras beslut får överklagas hos Jordbruksverket, och verkets beslut kan i sin tur överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Enligt förvaltningsprocesslagen skall, om en enskild överklagar en förvaltningsmyndighets beslut, den myndighet som först beslutade i saken vara den enskildes motpart vid den allmänna förvaltningsdomstolen. I de fall beslutet inte fattats av en förvaltningsmyndighet krävs särskild reglering av tvåpartsprocessen. Så är fallet när beslutet först meddelats av ett slakteri eller en sammanslutning eller organisation. En regel i överensstämmelse med förvaltningsprocesslagen skulle innebära att slakteriet, sammanslutningen eller organisationen skulle utgöra den enskildes motpart och företräda det allmänna vid den allmänna förvaltningsdomstolen. Detta kan emellertid inte anses lämpligt. Regeringen föreslår därför att Jordbruksverket tilldelas denna uppgift med stöd av lagen om kontroll av husdjur m.m.

6 Ändring i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur

Prop. 1997/98:92

Regeringens förslag: Jordbruksverket skall då veterinär först beslutat i saken föra det allmännas talan vid allmän förvaltningsdomstol.

Jordbruksverkets förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inte någon erinran mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Jordbruksverket kan med stöd av lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur besluta att befo-genhet som ankommer på verket helt eller delvis skall ankomma på en veterinär. Veterinärens beslut i ett enskilt fall kan med stöd av lagen överklagas hos Jordbruksverket och Jordbruksverkets beslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Enligt förvaltningsprocesslagen skall, om en enskild överklagar en förvaltningsmyndighets beslut, den myndighet som först beslutade i saken vara den enskildes motpart vid prövningen av överklagandet. Detta skulle, när förvaltningsuppgifter överlämnats till en veterinär, kunna innebära att denne skulle företräda det allmänna vid överklagande till allmän förvaltningsdomstol av en enskild. Normalt sett saknar emellertid ofta veterinären nödvändiga juridiska kunskaper och önskvärd processvana. Regeringen anser därför i stället att Jordbruksverket lämpligen bör företräda staten som den enskildes motpart i sådana processer och föreslår därför en bestämmelse i enlighet härmed i lagen om bekämpande av salmonella hos djur.

7 Författningskommentarer

7.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder

1 §

Paragrafens första stycke har ändrats på ett sådant sätt att den särskilda definitionen av fodertillsatser har slopats. I stället har definitionen av foder vidgats till att också omfatta fodertillsatser. Detta för att uppnå en bättre överensstämmelse med EG:s bestämmelser om foder. Med foder avses självfallet också bete.

I paragrafens andra stycke har en följdändring gjorts med anledning av att fodertillsatser har utmönstrats som ett särskilt begrepp i lagen. Någon ändring i sak avses inte.

2 §

Genom ändringarna i paragrafens första stycke kommer lagen att gälla för foder avsett för utfodring även av djur som inte hålls i fångenskap.

Även foder som används vid utfodring av icke hägnat vilt skall alltså omfattas av lagens bestämmelser. Prop. 1997/98:92

3 a §

Genom ändringen i första stycket utvidgas det s.k. kadaverförbudet till att avse utfodring av alla djur som omfattas av lagen. Regelmässigt görs veterinärbesiktning efter slakt. Det tillägg som gjorts, att ett avlivat djur för att få användas som foder, skall ha besiktigats av veterinär är följaktligen närmast ett förtydligande och inte någon saklig ändring. Någon möjlighet till undantag i enskilda fall från förbudet finns inte längre i och med att paragrafens nuvarande tredje stycke upphävs. Undantaget i andra stycket har vidgats till att gälla också foder till kräl- och groddjur. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

4 §

Ändringarna i paragrafens första stycke innebär att vad som föreskrivs om antibiotika och kemoterapeutiska medel också skall gälla andra läkemedel. Medlen får tillföras foder bara om det är motiverat av veterinärmedicinska eller därmed likartade skäl.

8 §

Genom ändringarna av paragrafen har tidigare bemyndiganden sammanförts i ett generellt bemyndigande. Till skillnad mot vad som tidigare har gällt är inte bemyndigandet i paragrafen begränsat till syftet att avse bestämmelser och beslut meddelade till skydd för människors eller djurs hälsa. Därmed kan bestämmelserna i EG:s direktiv på området införlivas även när dessa bestämmelser har ett annat syfte. Bemyndigandet avser en rätt att meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om förbud mot eller villkor för olika former av hantering av foder eller ett visst parti av foder. Sådana bestämmelser eller beslut kan t.ex. innehålla förbud mot att till landet införa visst foder eller mot att hantera foder på ett visst sätt. Bestämmelserna kan även innehålla olika villkor, som krav på tillstånd för viss verksamhet eller godkännande av anläggningar.

9 §

Paragrafen har ändrats så att den även omfattar annan överlåtelse än försäljning. Paragrafens punkt 2 har ändrats till att gälla alla varor och ämnen som inte får tillföras foder enligt lagen eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

10 §

Paragrafen är till sitt huvudsakliga innehåll ny. Bemyndigande ges att meddela föreskrifter eller beslut om villkor för laboratorier och metoder för foderanalyser. Syftet med bestämmelsen är att göra det möjligt att genomföra rådets direktiv 95/53/EG av den 25 oktober 1995 om fastställande av principerna för organisationen av officiell kontroll på djurfoderområdet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av bestämmelsen föreskriva om t.ex. godkännande av laboratorier och av analysmetoder eller andra villkor för verksamheten. Beslut kan också meddelas i enskilda fall om t.ex. tillstånd eller godkännande.

11 §

Enligt paragrafen får den som har förvärvat en vara, för vilken upplysningskyldighet enligt föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av denna lag inte har fullgjorts, inte överlåta varan vidare. Ändringen i sak innebär att bestämmelsen inte längre gäller bara vid försäljning utan även vid annan överlåtelse, som gåva eller byte.

12 §

Ändringen av paragrafen innebär att myndighetstillsynen skall innefatta också beslut i enskilda fall. Anledningen till ändringen är att sådana beslut ofta är av stor vikt och att det är angeläget att se till att besluten efterlevs.

13 §

I paragrafens första stycke har en följdändring gjorts med anledning av den nya definitionen av foder. Paragrafen har kompletterats med ett nytt andra stycke och det tidigare andra stycket har härigenom blivit ett nytt tredje stycke, dock utan att ändras i sak. Det nya andra stycket innehåller en bestämmelse som ger EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter rätt till tillträde vid tillsyn. I befogenheterna ingår också rätt att göra undersökningar och ta prover och rätt att få upplysningar och handlingar. Sverige måste som en följd av medlemskapet i EU kunna tillförsäkra institutionerna och funktionärerna sådana befogenheter.

14 §

Rätten för tillsynsmyndigheten att meddela förelägganden och förbud har genom ändringar i paragrafens första stycke utsträckts till att även omfatta efterlevnaden av beslut i enskilda fall. Detta för att underlätta tillsynen och göra denna effektiv. En motsvarande ändring har också gjorts i paragrafens tredje stycke.

15 §

Enligt paragrafens första stycke får foder som är avsett att försäljas eller användas i strid med det s.k. kadaverförbudet tas om hand av tillsynsmyndigheten. Ändringen innebär att fodret får omhändertas också när det är avsett att överlåtas på annat sätt. Syftet med ändringen är att förhindra spridning av sådant oönskat foder genom gåvor eller byteshandel. Övriga ändringar i första stycket är en konsekvens av ändringen av definitionen för foder. Detsamma gäller för ändringen i paragrafens andra stycke.

16 §

Ändringarna i paragrafen innebär att bemyndigandet att föreskriva om avgifter har utsträckts till att omfatta också ärenden enligt lagen samt all tillsyn enligt lagen. Syftet med ändringarna är att möjliggöra kostnadsäckning för myndigheternas verksamhet enligt lagen.

17 §

Genom ändringen av paragrafens första stycke har straffskalan vidgats till att förutom böter också omfatta fängelse i högst ett år. Avsikten med straffskärpningen är inte att åstadkomma en allmänt strängare bedömning av brott mot bestämmelserna i lagen, utan att skapa utrymme för att vid straffmätning och påföljdsbestämning fullt ut kunna beakta försvarande omständigheter. Sådana omständigheter kan vara att överträdelser skett yrkesmässigt och i stor skala. Detta gäller naturligtvis särskilt om det är fråga om överträdelse av sådana bestämmelser som avser att skydda människors eller djurs hälsa eller miljön. Straffbestämmelsen har vidare utsträckts till att också omfatta felaktig hantering av foder.

18 §

Paragrafen har ändrats som en följd av den nya definitionen av foder. Någon ändring i sak avses inte.

19 §

Paragrafen har ändrats som en konsekvens av att undantag inte längre kan ges från det s.k. kadaverförbudet och att bemyndigandena att meddela föreskrifter eller beslut har sammanförts i 8 §.

Ikraftträdandebestämmelserna

Enligt lagen och enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen har Jordbruksverket befogenhet att besluta om tillstånd, undantag i enskilda fall och olika slag av godkännanden. Det finns sådana gynnande beslut som inte är tidsbegränsade och som saknar förbehåll om rätt att återkalla besluten. De nu föreslagna lagändringarna, t.ex. det vidgade s.k. kadaverförbudet, och de ändringar som fortlöpande görs i EG:s lagstiftning kan emellertid göra det nödvändigt att återkalla beslut som har meddelats enligt lag och föreskrifter i dess äldre lydelse. En regel till stöd för sådana återkallelser har införts som punkt 2 i ikraftträdandebestämmelserna. Punkten har utformats med beaktande av *Lagrådets* synpunkter. Med anledning av vad Lagrådet har anfört bör det förtydligandet göras, att avsikten är att även tidsbegränsade beslut skall kunna återkallas med stöd av den föreslagna ikraftträdandebestämmelsen.

7.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.

8 §

Paragrafen är ny och innebär att den överklagandebestämmelse som finns i förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m. förs in i lagen. Vidare skall Jordbruksverket vara den enskildes motpart vid allmän förvaltningsdomstol, om denne överklagar ett beslut som ursprungligen har fattats av en organisation eller sammanslutning eller av ett slakteri.

7.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1983:738) om
bekämpande av salmonella hos djur

Prop. 1997/98:92

7 §

Paragrafens andra stycke har ändrats på ett sätt som innebär att Jordbruksverket blir den enskildes motpart vid allmän förvaltningsdomstol, om denne överklagar ett beslut som ursprungligen har fattats av en veterinär.

Förteckning över remissinstanserna beträffande lagen (1985:259) om foder

Prop. 1997/98:92
Bilaga 1

Efter remiss har yttranden över departementspromemorian avgetts av Hovrätten för övre Norrland, Kammarrätten i Jönköping, Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, Statens livsmedelsverk, Sveriges lantbruksuniversitet, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Skåne, Länsstyrelsen i Skaraborgs län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Statens naturvårdsverk, Lantbrukarnas Riksförbund, Dagligvaruleverantörers Förbund, Föreningen Foder och Spannmål, Slakteriförbundet, Svenska Lantmännens Riksförbund, Svenska Mjolkproducenternas Riksförening och Svenska Djurparksföreningen.

Departementspromemorian remitterades till Svensk Husdjursskötsel. Svensk Husdjursskötsel fusionerade den 1 juli 1997 med Svenska Mjolkproducenternas Riksförening, som avlämnat yttrande.

Dessutom har yttrande inkommit från Svenska Naturskyddsföreningen.

Statskontoret, Riksrevisionsverket, Agrolab, AnalyCen AB, Svenska Grönfodertorkföreningen, Sveriges Pälsdjursuppfödarens Riksförbund och Veterinär Foderråvarukontroll har inga synpunkter eller avstår från att avge yttrande.

Förteckning över remissinstanserna beträffande lagen
(1985:342) om kontroll av husdjur m.m. och lagen
(1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur

Prop. 1997/98:92
Bilaga 2

Efter remiss har yttranden över Statens jordbruksverks begäran avgetts av Kammarrätten i Jönköping, Riksrevisionsverket, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Statens livsmedelsverk (SLV), Lantbrukarnas riksförbund, Familjejordbrukarnas riksförbund och Slakteriförbundet.

Föreningen Svensk Fjäderfäskötsel och Svensk Fågel har inga synpunkter eller avstår från att avge yttrande.

Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1985:295) om foder
dels att 5 och 6 §§ skall upphöra att gälla,
dels att 1, 2, 3 a, 4 och 8–19 §§ skall ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 3 § skall lyda "Foders beskaffenhet".

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

I denna lag avses med *foder*: vara, däri inbegripet vatten, som är avsedd att användas för utfodring av djur,

fodertillsats: dels berikningsmedel som är avsett att tillföras foder för att förbättra dess näringsvärde, dels annan vara eller ämne som är avsett att tillföras foder för att påverka dess hållbarhet, konsistens, färg, smak eller lukt eller åstadkomma annan bestämd egenskap hos fodret.

Med *foder* eller *fodertillsats* avses dock inte vara på vilken läkemedelslagen (1992:859) skall tillämpas.

Med *foder* avses i denna lag vara eller blandning av varor som är avsedd att användas för utfodring av djur. Ämnen som tillförs sådana varor eller blandningar betraktas också som *foder*. Med *vara* avses även vatten.

Med *foder* avses dock inte vara på vilken läkemedelslagen (1992:859) skall tillämpas.

2 §²

Lagen gäller *foder* och *fodertillsatser* avsedda för *husdjur* och *andra djur än husdjur*, om de hålls i *fångenskap*.

Lagen gäller inte hanteringen i enskilda hem av *foder* avsett för sällskapsdjur.

Lagen gäller *foder* avsett för *utfodring av djur*.

3 a §³

Som *foder till andra djur än pälsdjur* får inte användas djur som självdött eller som avlivats men inte slaktats upp. Detsamma gäller delar av sådana djur och sjukligt föränd-

Som *foder* får inte användas djur som självdött eller som avlivats men inte slaktats upp och därefter *veterinärbesiktigats*. Detsamma gäller delar av sådana djur och

¹ Senaste lydelse 1992:1681.

² Senaste lydelse 1992:1681.

³ Senaste lydelse 1992:1681.

rade delar av slaktade djur. Vad sjukligt förändrade delar av slaktasom sägs om foder gäller också de djur. Vad som sägs om foder fodermjöl och annan vara som gäller också fodermjöl och annan framställts av sådana djur eller vara som framställts av sådana djur eller djurdelar.

Första stycket gäller inte fisk som används som foder eller foder som används som foder eller foder som har framställts av fisk. har framställts av fisk *eller foder som är avsett för utfodring av kräl- och groddjur.*

Om det finns särskilda skäl, får Jordbruksverket i det enskilda fallet medge undantag från första stycket när det gäller foder till djur i djurparker och liknande anläggningar.

4 §⁴

Antibiotika eller kemoterapeutiska medel får tillsättas foder endast för att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymptom eller i annat likartat syfte. Antibiotika eller kemoterapeutiska medel *eller andra läkemedel* får tillsättas foder endast för att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymptom eller i annat likartat syfte.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om importen, tillverkningen, försäljningen, användningen eller hanteringen i övrigt av foder som innehåller medel som avses i första stycket.

8 §⁵

Om det behövs med hänsyn till människors eller djurs hälsa, kan regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket fall besluta om villkor för eller förbjuda eller uppställa villkor för bud mot införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning eller hantering i övrigt av foder eller av ett visst parti av ett foder. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om villkor för eller förbjuda eller uppställa villkor för bud mot införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning eller hantering i övrigt av foder eller ett visst parti av ett foder.

9 §

Ett foder får inte *försäljas* eller användas Ett foder får inte *säljas eller på annat sätt överlätas* eller användas

1. om det har en sådan beskaffenhet som inte är tillåten enligt 3 §, eller
2. om det har tillförts någon vara
2. om det har tillförts någon vara

⁴ Senaste lydelse 1992:1681.

⁵ Senaste lydelse 1991:400.

eller ämne i strid mot 4 eller 5 §.

eller något ämne i strid mot denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Prop. 1997/98:92
Bilaga 3

10 §

En vara får inte försälgas som fodertillsats, om den inte får användas enligt 4 eller 5 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om laboratorier för foderanalyser och metoder för sådana analyser.

11 §

Den som förvärvat vara för vilken skyldighet att lämna uppgift enligt 6 § 3 inte fullgjorts får inte sälja varan vidare utan att uppgiftsskyldigheten fullgörs.

Den som förvärvat vara för vilken föreskriven skyldighet att lämna uppgift inte fullgjorts får inte sälja eller på annat sätt överlåta varan vidare utan att uppgiftsskyldigheten fullgörs.

12 §⁶

Jordbruksverket utövar tillsynen över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter. Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelsen att utöva viss tillsyn inom länet. Jordbruksverket får också överlåta åt andra myndigheter än länsstyrelsen att utöva tillsyn. Om tillsyn överläts, skall vad som sägs om tillsynsmyndighet i lagen gälla även den myndighet till vilken tillsyn överläts.

Jordbruksverket utövar tillsynen över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter. Detsamma gäller beslut meddelade med stöd av 8 eller 10 §. Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelsen att utöva viss tillsyn. Jordbruksverket får också överlåta åt andra myndigheter än länsstyrelsen att utöva tillsyn. Om tillsyn överläts, skall vad som sägs om tillsynsmyndighet i lagen gälla även den myndighet till vilken tillsyn överläts.

13 §

För tillsynen har tillsynsmyndigheten rätt att komma in i lokaler eller andra utrymmen där foder och fodertillsatser hanteras och får där göra undersökningar och ta prover. Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

För tillsynen har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler eller andra utrymmen där foder hanteras och får där göra undersökningar och ta prover. Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda in-

⁶ Senaste lydelse 1992:1681.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

14 §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas. *Detsamma gäller beslut meddelade med stöd av 8 eller 10 §.*

I beslut om föreläggande eller förbud kan tillsynsmyndigheten sätta ut vite.

Underlåter någon att vidta en åtgärd som åligger honom enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller *villkor* som meddelats med stöd av lagen eller enligt tillsynsmyndighetens föreläggande, får myndigheten förordna om rättelse på hans bekostnad.

Underlåter någon att vidta en åtgärd som åligger honom enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller *beslut* som meddelats med stöd av lagen eller enligt tillsynsmyndighetens föreläggande, får myndigheten förordna om rättelse på hans bekostnad.

15 §⁷

Tillsynsmyndigheten får ta hand om foder *och fodertillsatser* som uppenbart är *avsedda* att *försäljas* eller användas i strid med 3 a § första stycket eller 9–11 §. Tillsynsmyndigheten får vidare ta hand om foder *och fodertillsatser* som avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 14 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Tillsynsmyndigheten får ta hand om foder som uppenbart är *avsett* att *säljas* eller på annat sätt *överlåtas* eller användas i strid med 3 a § första stycket eller 9 eller 11 §. Tillsynsmyndigheten får vidare ta hand om foder som avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 14 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Har ett foder *eller en fodertillsats* tagits om hand, får ägaren under tillsynsmyndighetens kontroll göra varan duglig till utfodring eller använda den för något annat lovligt ändamål. I annat fall skall varan förstöras genom tillsynsmyndighetens försorg på ägarens bekostnad.

Har ett foder tagits om hand, får ägaren under tillsynsmyndighetens kontroll göra varan duglig till utfodring eller använda den för något annat lovligt ändamål. I annat fall skall varan förstöras genom tillsynsmyndighetens försorg på ägarens bekostnad.

16 §⁸

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att *särskilda* avgifter får tas ut för *kontroll* som utövas

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får föreskriva att avgifter får tas ut *i ärenden som rör frågor som avses i*

⁷ Senaste lydelse 1992:1681.

⁸ Senaste lydelse 1991:400.

enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter. 8 eller 10 § samt för tillsyn som utövas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut.

Prop. 1997/98:92
Bilaga 3

17 §⁹

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 3 a § första stycket, 4 § första stycket, 5 eller 9–11 §, 1. bryter mot 3 a § första stycket, 4, 7, 9 eller 11 §,

2. bryter mot en föreskrift som meddelats med stöd av 4 § andra stycket eller 6 §, 2. bryter mot en föreskrift som meddelats med stöd av 8 §,

3. åsidosätter förbud eller villkor som meddelats med stöd av 4 § andra stycket eller 8 §, eller 3. åsidosätter förbud eller villkor som meddelats med stöd av 8 §, eller

4. underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 13 § första stycket andra meningen.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt vitesföreläggande eller vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Ansvar enligt första stycket inträder inte om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken eller enligt lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

18 §

Foder och fodertillsatser som varit föremål för brott enligt denna lag eller värdet av sådana varor samt utbyte av sådant brott skall förklaras förverkade, om det inte är uppenbart oskäligt. Foder som varit föremål för brott enligt denna lag eller värdet av sådana varor samt utbyte av sådant brott skall förklaras förverkade, om det inte är uppenbart oskäligt.

19 §¹⁰

Beslut av Jordbruksverket i ärenden som avses i 3 a § tredje stycket, 13 § första stycket, 14 eller 15 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Föreskrifter om överklagande av beslut av Jordbruksverket med stöd av ett bemyndigande enligt 4, 6 och 8 §§ meddelas av regeringen. Beslut av Jordbruksverket i ärenden som avses i 13 § första stycket, 14 eller 15 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Föreskrifter om överklagande av beslut av Jordbruksverket med stöd av ett bemyndigande enligt 8 och 10 §§ meddelas av regeringen.

Beslut av länsstyrelsen eller av annan myndighet till vilken Jordbruksverket överlåtit att utöva tillsyn får överklagas hos Jordbruksverket. Jord-

⁹ Senaste lydelse 1992:1681.

¹⁰ Senaste lydelse 1995:59.

bruksverkets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prop. 1997/98:92
Bilaga 3

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 1998.
2. Beslut om tillstånd, undantag eller godkännande som har meddelats med stöd av äldre bestämmelser får återkallas.

Förslag till lag om ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. skall införas en ny bestämmelse, 8 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Om beslut enligt lagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter har meddelats av en sådan organisation eller sammanslutning som avses i 1 § eller av ett sådant slakteri som avses i 5 § andra stycket, får beslutet överklagas hos Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Jordbruksverket skall därvid vara den enskildes motpart även då sammanslutning eller slakteri först beslutat i saken.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 1998.
 2. För beslut som meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

Förslag till lag om ändring i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur skall ha följande lydelse.

7 §¹

Beslut av länsstyrelsen eller av veterinär får överklagas hos Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. *Då veterinär först beslutat i saken skall Jordbruksverket föra det allmännas talan vid allmän förvaltningsdomstol.*

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som har meddelats enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 1998.

2. För beslut som meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

¹ Senaste lydelse 1995:56.

Protokoll vid sammanträde 1998-02-17

Närvarande: regeringsrådet Stig von Bahr, regeringsrådet Arne Bækkevold, justitierådet Edvard Nilsson.

Enligt en lagrådsremiss den 15 januari 1998 (Jordbruksdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1985:295) om foder,
2. lag om ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.,
3. lag om ändring i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Anna Tofftén.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder

3 a §

Första stycket skulle enligt Lagrådets mening vinna i överskådlighet och tydlighet, om bestämmelserna delas upp i skilda punkter och ges följande lydelse:

”Som foder får inte användas

1. djur som självdött,
2. djur som avlivats, om de inte har slaktats upp och därefter veterinärbesiktigats,
3. delar av djur som avses i 1 eller 2,
4. sjukligt förändrade delar av slaktade djur, eller
5. fodermjöl eller annan vara som framställts av djur eller djurdelar som avses i 1–4.”

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

De föreslagna lagändringarna skall enligt punkt 1 träda i kraft den 1 juni 1998. Punkt 2 innehåller en regel om att beslut om tillstånd, undantag eller godkännande, som har meddelats med stöd av äldre bestämmelser, får återkallas.

I fråga om lagstiftning på det förvaltningsrättsliga området gäller som allmän utgångspunkt att till grund för prövningen av ett mål eller ärende skall ligga de föreskrifter som är i kraft vid tidpunkten för denna prövning (jfr RÅ 1996 ref. 57). En tillämpning av denna princip leder till att den föreslagna lagen skall – såvida prövningen äger rum efter utgången av maj 1998 – ligga till grund för avgörandet även om målet eller ärendet avser omständigheter som inträffat före nämnda tidpunkt.

Något hinder mot att i förekommande fall tillämpa de nya reglerna på äldre förhållanden synes i regel inte föreligga. Lagrådet vill dock anmär-

ka att den i 17 § första stycket föreslagna straffskärpningen inte får tillämpas på gärningar som förövats före ikraftträdandet (se 2 kap. 10 § första stycket regeringsformen).

Punkt 2 tar enligt författningskommentaren sikte på sådana av Jordbruksverket meddelade gynnande beslut som inte är tidsbegränsade och som saknar förbehåll om rätt för verket att återkalla besluten. Lagrådet har förståelse för att beslut av detta slag kan behöva återkallas och att detta ansetts böra kunna utläsas av lagtexten. Punkten synes emellertid ha fått för stor räckvidd. Läst enligt sin ordalydelse får Jordbruksverket en obegränsad rätt att återkalla beslut som meddelats med stöd av äldre bestämmelser. Av författningskommentaren framgår dock att avsikten varit att återkallelserätten skall omfatta endast beslut som är oförenliga med det nya regelsystemet. Denna begränsning bör enligt Lagrådets uppfattning komma till uttryck i lagtexten.

I författningskommentaren anges vidare, som nämnts i det föregående, att möjligheten till återkallelse tar sikte på beslut som saknar tidsbegränsning och förbehåll om återkallelserätt. Om endast beslut av detta slag avses kunna återkallas, anser Lagrådet att även denna begränsning bör komma till uttryck i lagtexten.

Lagrådet vill avslutningsvis framhålla att en myndighet som utnyttjar en befogenhet att återkalla ett för den enskilde gynnande – och vid tidpunkten för meddelandet författningsenligt – beslut måste agera med omdöme. Av allmänna rättsprinciper får anses följa bl.a. att den enskilde skall ges skälig tid att anpassa sig till den nya situationen.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 februari 1998

Närvarande: statsrådet Hjelm-Wallén, ordförande, och statsråden Peterson, Freivalds, Wallström, Tham, Åsbrink, Schori, Andersson, Winberg, Uusmann, Ulvskog, Sundström, Johansson, von Sydow, Åhnberg, Pagrotsky, Östros

Föredragande: statsrådet Åhnberg

Regeringen beslutar proposition 1997/98:92 Ändringar i foderlagen, m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ändring i lagen (1985:295) om foder	4, 8, 10, 16, 19 §§	370L0524 m.fl.
